

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ПРОФІЛАКТИКИ ТРАВМУВАННЯ ТА ЗАГИБЕЛІ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ В КРИТИЧНИХ СИТУАЦІЯХ ПІД ЧАС НЕСЕННЯ СЛУЖБИ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ

Наточій Анатолій Дмитрович

ORCID ID: 0000-0002-4227-5251

старший викладач кафедри ТСП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

Тінін Дмитро Геннадійович

ORCID ID: 0000-0002-8593-1706

майор поліції, старший викладач кафедри ТСП

Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ, Україна

В умовах дії правового режиму воєнного стану зростають ризики для життя та здоров'я поліцейських. Питання профілактики травмування та загибелі під час несення служби набуває особливої актуальності. Для працівників правоохоронних органів, рятувальників, медиків та інших осіб, які виконують свої професійні обов'язки в зоні бойових дій або на прилеглих територіях. Постає важливим питання мати чітке розуміння загроз, з якими вони можуть зіткнутися, та володіти знаннями щодо мінімізації цих ризиків.

Охороняючи громадський порядок в умовах воєнного стану, органи внутрішніх справ використовують такі методи соціального урегулювання, як переконання і примус, зокрема, адміністративне припинення. Роз'яснювальна робота як основний метод правоохоронної діяльності, переконання громадян у необхідності свідомого та добровільного виконання правових вимог, припинення антигромадської поведінки, профілактична робота в трудових колективах і з окремими особами є необхідною умовою сприяння ефективному проведенню мобілізації [1, с. 340].

Сьогодення підкреслює, що в контексті правоохоронної діяльності застосування вогнепальної зброї є крайнім заходом примусу, що використовується виключно у виправданих обставинах. Дії поліцейських у цій сфері ґрунтуються на принципах законності, ефективності, пропорційності та необхідності, що передбачає чітке й неухильне дотримання законодавчих норм та міжнародних стандартів. Важливою складовою є чітке розуміння та знання правових актів, що регулюють застосування сили та вогнепальної зброї. Це стосується не лише знання про те, коли й як можна використовувати зброю, але й про наслідки її застосування. Необхідно також зважити можливі наслідки та ризики для сторонніх осіб. Поліцейські повинні докласти максимум зусиль, щоб мінімізувати шкоду для людей, які не є учасниками конфлікту. У теперішній ситуації необхідно суворо дотримуватися вимог ст. 46 ЗУ «Про Національну поліцію». Особливу увагу питанню забезпечення публічної безпеки та порядку слід приділяти особливостям несення служби в областях проведення ООС та прикордонних до них областях [2].

Враховуючи вище сказане, слід пам'ятати про забезпечення особистої безпеки поліцейських, що є не лише завданням керівництва органів внутрішніх справ, але й особиста відповідальність кожного правоохоронця. Це зумовлюється його індивідуально-психологічними особливостями, рівнем фізичного розвитку та інтелекту, моральними засадами особистості, рівнем і змістом віктимності,

навичками та вмінням вирішувати конфліктні ситуації, здатністю до самостійного аналізу професійної діяльності з метою розробки нових елементів стратегії та тактики, удосконалення засобів і прийомів ефективного виконання оперативно-службових завдань [3, с. 317].

У професійній діяльності працівників поліції спілкування з різноманітними людьми є важливою частиною. В структурі освітнього процесу з поліцейськими, у контексті налагодження ефективних комунікативних зв'язків з оточуючими соціальними системами, доцільно приділити увагу різновидам комунікативної площини. Залежно від сфери комунікативної площини можливо виділити два виробничих середовища: у середовищі взаємозв'язку з громадянами, що звертаються до поліцейського, та у безпосередньому виробничому середовищі, у середовищі співробітників [4]. В контексті воєнного стану комунікація для правоохоронця набуває важливого значення, адже на сьогоднішній день працівники поліції, як і військовослужбовці, виконують службові обов'язки в зоні бойових дій, тому слід розуміти важливість правильного спілкування з військовими, тобто не лише в зоні бойових дій комунікація грає важливу роль. Важливим під час спілкування є знання такого поняття як візуальний контакт – частота і тривалість обміну поглядами, а також те, як люди дивляться один одному у вічі. Слід бути уважним та пильним, так як багато з тих, хто повернувся з зони бойових дій, можуть страждати на психічні захворювання, мати власні тригери, які викликають у них несприятливу поведінку та дії, а за наявності у них вогнепальної зброї і зовсім може призвести до високого рівня небезпеки у такій ситуації. «Високий рівень ризику – це поєднання ймовірності та наслідків настання несприятливих подій, що в службово-бойовій діяльності можуть призвести до загибелі» [5, с.45]. Одним із засобів для досягнення правильної комунікації є проведення тренінгів для розвитку комунікативної компетентності та комунікативних навичок.

В ситуаціях де суб'єктами правопорушення виступають військовослужбовці, слід не втрачати пильності та не забувати про особисту безпеку, тому робота у малих групах є найбільш ефективною. Робота у малих групах акцентується на принципі переміщення «Один прикриває-другий діє» [6]. Якщо інша особа займає більш вигідну позицію у ситуації, головне не втрачати над нею контроль, та здійснювати переміщення за наявності необхідності перейти в укриття, особливо якщо супротивник застосовує вогнепальну зброю. Для виконання поставлених завдань та досягнення позитивного результатів потрібно дотримуватися деяких принципів, а саме: координація, використання прикриття та укриття, комунікація, збереження формації та відстані, спостереження та реакція, контроль над територією, реагування на ситуації та ін [7, с. 126].

В умовах сьогодення загальний успіх підготовки фахівців сектору безпеки та оборони в умовах воєнного стану залежить від систематичного вдосконалення тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки, а також використання передових технологій. Це дозволить забезпечити високий рівень професійності та ефективності фахівців, що є критично важливим у воєнний період [8, с. 145].

На сьогодні професійна спрямованість передбачає розуміння і внутрішнє сприйняття цілей і завдань професійної діяльності. Зміни, котрі відбуваються у змісті професійної спрямованості, знаходять своє відображення в тому, що зміцнюють мотиви, котрі пов'язані з професійною діяльністю, викликають покликання до прагнення у добросовісному виконанні власних службових обов'язків, бажанні показати себе в якості кваліфікованого фахівця та досягати успіхів в роботі, посиленні почуття відповідальності [9; 10].

Приходимо до висновку, що в сучасних умовах воєнного стану, де ризики для життя та здоров'я правоохоронців стають надзвичайно високими, важливою стає не лише реактування на потенційні загрози, але й їх передбачення та запобігання. Збереження безпеки та мінімізація ризиків у процесі виконання службових обов'язків вимагає від кожного працівника не лише професійності, а й відповідальності та уважності. Дотримання принципів пропорційності та необхідності у використанні сили, як і володіння знаннями щодо законодавчого регулювання цього питання, є невід'ємною складовою роботи правоохоронців. Крім того, важливою є розвинута комунікативна компетентність, яка дозволяє ефективно взаємодіяти з різними соціальними групами.

Список використаних джерел:

1. Діяльність органів внутрішніх справ в умовах воєнного стану / М. В. Ковалів, В. О. Іваха // Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Серія : Юридичні науки. - 2016. - № 837. - С. 65-70. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnulpurn_2016_837_12
2. Наточій, А. Д., & Латиш, А. В. ТАКТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ЗАВДАНЬ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ В УКРАЇНІ. Матеріали викладені у авторській редакції з незначними коректорськими правками., 177.
3. Тимофєєв, В. П., & Гунько, К. О. (2023). Актуальні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції в умовах воєнного стану. Аналітично-порівняльне правознавство, (3), 352-356. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.63>
4. Тінін, Д., & Завістовський, О. (2023). Важливість питання комунікації поліцейського в системі професійної підготовки. Матеріали конференцій МЦНД, (08.12.2023; Черкаси, Україна), 143-145. URL: <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/876>
5. Ткаченко О.І. Ризики у транспортних процесах : навч. посібник / Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2017. С. 45
6. Іншеков, М. В. Тактика дій працівників Національної поліції у малих групах при виконанні службових завдань в умовах міста / М. В. Іншеков, Я. В. Любутіна // Юридична Україна. - 2019. - № 1-2. - С. 38-41. <http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/handle/123456789/9182>
7. Тимофєєв, В., & Тінін, Д. Г. (2023). Деякі тактичні особливості під час переміщення малих груп з вогнепальною зброєю в руках. Матеріали конференцій МЦНД, (23.06.2023; Полтава, Україна), 126-128. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/634>
8. Наточій, А. Д., & Тимошенко, В. О. (2023). Сучасні питання удосконалення тактико-спеціальної, вогневої, фізичної та психологічної підготовки фахівців сектору безпеки і оборони України в умовах воєнного стану. Актуальні проблеми теорії та практики службово-бойової діяльності складових сектору безпеки та оборони в сучасних умовах: матеріали Всеукр. наук.практ. конф. (м. Київ, 27 жовтня 2023 р.). Київ: Київський інститут Національної гвардії України, 2023. 391 с.144 – 146. https://kingu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/ЗБІРНИК_тез_доповідей_НПК_ФСБД%20НГУ_23.11.2023.pdf#page=144
9. Наточій, А. Д., & Тінін, Д. Г. (2024). Застосування інтерактивних та мультимедійних технологій при вогневій підготовці працівників правоохоронних органів: зарубіжний та вітчизняний досвід. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та*, 224. <https://sci.ldubgd.edu.ua/bitstream/123456789/13194/1/50-72-PB.pdf#page=225>
10. Тінін, Д. Г., & Тимофєєв, В. (2023). Деякі аспекти підготовки курсантів у вищих навчальних закладах із специфічними умовами навчання в умовах воєнного стану: сучасні тенденції та перспективи. Матеріали конференцій МЦНД, (02.06.2023; Одеса, Україна), 98-100. вилучено із <https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/600>